

Nr 13

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1965/66 till vissa forskningsråd m. m., såvitt avser anslag under nionde huvudtiteln, jämte i ämnet väckta motioner.

Sedan Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen (bil. 11, p. F 15 och 16) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. beräkna ett reservationsanslag av 4 000 000 kr. samt till Åtgärder för att förebygga skörde-skador beräkna ett reservationsanslag av 350 000 kr., har Kungl. Maj:t i propositionen nr 40, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1965, bl. a föreslagit riksdagen att *dels* till främjande av forskning på jordbrukets område m. m. för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr., *dels ock* till åtgärder för att förebygga skörde-skador för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Propositionen har hänvisats till jordbruksutskottet såvitt avser nyssnämnda anslag under nionde huvudtiteln och i övrigt till statsutskottet.

Propositionen

För främjande av forskning och vetenskaplig publiceringsverksamhet m. m. föreslås i propositionen nr 40, att till de sju forskningsråden för nästa budgetår anvisas anslag av tillhoppa 70 372 000 kr. Motsvarande medelsanvisningar för innevarande budgetår uppgår till 56 488 000 kr. Förslaget innebär sålunda för nu angivna ändamål en anslagshöjning med 13 884 000 kr. Av den totala medelsanvisningen avses 4 000 000 kr. utgå till jordbruksforskning, varav 700 000 kr. för undersökningar m. m. inom biocidområdet, jämte 350 000 kr. till åtgärder för att förebygga skörde-skador.

Beträffande anslagen till jordbruksforskning har *chefen för ecklesiastikdepartementet* anfört följande.

»I riksstaten för innevarande budgetår är under nionde huvudtiteln uppförda två anslag för jordbruksforskning, nämligen *dels* ett reservationsanslag av 2 950 000 kr. till främjande av forskning på jordbrukets område m. m., *dels* ett reservationsanslag av 300 000 kr. till åtgärder för att förebygga skörde-skador.

Jag behandlar först anslaget till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. Av detta anslag bör 40 000 kr. tilldelas svenska avdelningen av

Nordiska Jordbruksforskarens Förening att användas enligt jordbrukets forskningsråds närmare bestämmande. Vidare bör ett belopp av 150 000 kr. beräknas för att i enlighet med de riktlinjer, som godkänts av 1961 års riksdag (prop. 1961:1 bil. 11 s. 175, JoU 1, rskr 9), främja i första hand jordbruksforskning med nordiska aspekter.

För undersökningar rörande biverkningar vid användning av kemiska bekämpningsmedel — s. k. biocider — har för innevarande budgetår under förevarande anslag särskilt beräknats 250 000 kr. Många myndigheter har i sina anslagsframställningar för nästa budgetår begärt resurser för undersökningar m. m. inom biocidområdet. I yttrande över framställningarna har naturresursutredningen avrått från att fasta tjänster inrättas för sådana uppgifter. Utredningen, som gjort en inventering av aktuella projekt, förordar emellertid en mycket kraftig uppräknig av medlen till biocidundersökningar under förevarande anslag. Mot bakgrunden av att det krävs stora insatser på biocidområdet och att problemen i stor utsträckning är desamma i andra länder undersöker utredningen möjligheterna till ett internationellt samarbete på området.

I skilda sammanhang framhålls alltmer riskerna med kemiska bekämpningsmedel. Biocidfrågan är enligt min mening utan tvekan en allvarlig samhällsfråga, som kräver skärpt uppmärksamhet. De ansvariga myndigheterna följer också frågan med stor vaksamhet. Ännu saknas emellertid tillräckligt underlag för vårt handlande på området. De medel, som under innevarande budgetår beviljats för här ifrågasvarande ändamål, har ställts till förfogande för särskilda arbetsgrupper vid bl. a. statens växtskyddsanstalt, statens veterinärmedicinska anstalt och statens institut för folkhälsan. Vissa rapporter om undersökningarnas resultat kan väntas i vår. Jag anser det vara mycket angeläget, att undersökningarna inom biocidområdet kan fortsätta i ökad omfattning. För nästa budgetår tillstyrker jag därför en uppräknig av medlen för sådana undersökningar och andra åtgärder på området till 700 000 kr. Jag delar helt naturresursutredningens uppfattning, att fördelningen av anslagsmedlen bör ske efter en samlad angelägenhetsgradering och att verksamheten bör kontinuerligt följas av rådet. För att biträda jordbrukets forskningsråd vid fördelningen av medlen till biocidundersökningar och andra åtgärder på området samt vid arbetet med att följa verksamheten och att tillvarata framkomna resultat bör liksom för innevarande budgetår en särskild expertgrupp vara knuten till rådet. Kostnaderna för gruppen bör få bestridas från förevarande anslag.

Såsom chefen för jordbruksdepartementet framhållit i prop. 1965:1 (bil. 11 s. 116) bör det ankomma på jordbrukets forskningsråd att pröva, huruvida medel från förevarande anslag kan ställas till förfogande för prövning av preparat för ogräsbekämpning.

Jordbrukets forskningsråd har i sina förslag till anslag för budgetåret 1965/66 (prop. 1965:1 bil. 11 s. 294) anmält, att behov föreligger av medel för publicering av de utredningar m. m., som rådet låter utföra. Med anledning härav vill jag tillstyrka att medel för detta ändamål får disponeras ur förevarande anslag.

I samråd med chefen för jordbruksdepartementet framlägger jag i det följande förslag angående förädlingsverksamheten på trädgårdsområdet.

Såsom framgått av den tidigare redovisningen förordar trädgårdsnäringsutredningen att ett årligt belopp av 250 000 kr. anvisas för att stödja förädlingsarbetet med trädgårdsväxter. Fördelningen av detta belopp föreslås åvila jordbrukets forskningsråd. Den av utredningen föreslagna formen för det statliga stödet till trädgårdsväxtförädlingen har i allmänhet tillstyrkts av remissinstanserna. Även jag biträder förslaget i detta avseende. För nästa budgetår bör förädlingsarbete med trädgårdsväxter få disponeras 100 000 kr. ur förevarande anslag.

Utredningen har föreslagit, att en särskild nämnd för förädlingsfrågor på trädgårdsområdet inrättas. Med hänsyn till att forskningsrådet enligt sin instruktion har möjlighet att tillkalla särskilda sakkunniga eller tillsätta särskilda kommittéer i den mån så behövs anser jag det inte erforderligt att inrätta en sådan nämnd. Jag vill i sammanhanget erinra om att jordbrukets forskningsråd har till uppgift att främja forskningen även inom trädgårdsområdet. Förslaget att jordbrukets forskningsråd utökas med en ledamot som har sakkunskap från trädgårdsområdet har inte gett mig anledning till erinran. Jag föreslår därför, att antalet ledamöter i forskningsrådet, som enligt beslut av 1945 års riksdag (prop. 1945: 62, JoU 51, rskr 267) skall vara nio, bestäms till tio.

För budgetåret 1965/66 bör reservationsanslaget Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. under nionde huvudtiteln uppföras med (2 950 000 + 1 050 000 =) 4 000 000 kr. Vidare bör för nästa budgetår reservationsanslaget Åtgärder för att förebygga skördeskadorna under nämnda huvudtitel uppföras med (300 000 + 50 000 =) 350 000 kr.»

Motioner

I anledning av propositionen nr 40, såvitt nu är i fråga, har väckts

dels motionen I: 711 av herr *Isacson m. fl.*, i vilken motion hemställts, att riksdagen måtte besluta att anslaget till forskning inom biocidområdet höjes från 700 000 till 900 000 kr., att som sin mening uttala att ur förevarande anslag må disponeras 200 000 kr. för att möjliggöra biologisk prövning av ogräsbekämpningsmedel samt att till främjande av forskning på jordbrukets område m. m. för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4,2 miljoner kr.,

dels motionen I: 712 av herr *Larsson, Nils Theodor, m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 40, såvitt nu är i fråga, måtte besluta att till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr., vilket innebär en höjning med 500 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag,

dels ock motionerna I: 713 av herr *Lundström m. fl.* och II: 835 av herr *Ohlin*

m. fl., i vilka likalydande motioner hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 40, såvitt nu är i fråga, måtte besluta att till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr., vilket innebär en höjning med 500 000 kr. i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag.

Motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835 har hänvisats till jordbruksutskottet såvitt avser medelsanvisning till jordbruksforskning och i övrigt till statsutskottet.

Beträffande motiveringen för motionsyrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 711, I: 712 och II: 835.

Utskottet

I förevarande proposition erinras inledningsvis om att forskning och utvecklingsarbete kräver allt större personella och materiella resurser. Enligt departementschefens mening bör därför bl. a. den kraftiga förstärkning av forskningsrådets anslag som ägt rum under de senaste åren fortsätta även under det kommande budgetåret. Råden skulle härigenom få möjlighet att möta de stegrade kraven på bl. a. teknisk personal, materiel och apparater, som den snabba utvecklingen på forskningens område framkallar. För främjande av forskning och vetenskaplig publiceringsverksamhet m. m. föreslås i överensstämmelse härmed att till de sju forskningsråden för nästa budgetår anvisas anslag av tillhoppa ca 70 milj. kr. eller omkring 14 milj. kr. mer än för innevarande budgetår. Av den totala medelsanvisningen skall enligt förslaget 4 milj. kr. utgå till jordbruksforskning och 350 000 kr. till åtgärder för att förebygga skördeskador. Av anslaget till jordbruksforskning beräknas 700 000 kr. åtgå för undersökningar och andra åtgärder på biocidområdet. Kungl. Maj:ts förslag innebär i fråga om anslagen under nionde huvudtiteln en ökning med sammanlagt 1,1 milj. kr.

Utskottet finner det för sin del betydelsefullt att den expansion i fråga om anslagen till forskning som ägt rum under tiden efter det andra världskriget får fortsätta. Såsom framhölls vid behandlingen av motsvarande anslag vid föregående års riksdag utgör forskning och utvecklingsarbete en grundval för ekonomiskt, socialt och kulturellt framåtskridande. Utvecklingen inom olika delar av samhällslivet påverkas i hög grad av framstegen på förevarande områden. De avsevärda anslagshöjningar, som för nästa budgetår föreslagits för ändamålet, är därför enligt utskottets mening att hälsa med tillfredsställelse. Med beaktande av nödvändigheten att anpassa anslagstilldelningen på förevarande område till andra angelägna statliga utgiftsändamål finner utskottet de förordade beloppen till främjande av forskning på jordbrukets område m. m. samt till åtgärder att förebygga skördeskador väl avvägda. Utskottet finner sig sålunda icke kunna tillstyrka de motionsvis framförda förslagen om ytterligare uppräknig av det förstnämnda anslaget.

Vad gäller den i motionen I: 711 särskilt berörda frågan om biologisk prövning av ogräsbekämpningsmedel vill utskottet vitsorda värdet av att ifrågavarande spörsmål blir föremål för närmare belysning. Med hänsyn till den betydande förstärkning, som föreslagits beträffande anslaget till främjande av forskning på jordbrukets område m. m., utgår utskottet från att det skall bli möjligt för jordbrukets forskningsråd att inom ramen för anslaget inrymma jämväl medel för nu ifrågavarande ändamål. Någon särskild åtgärd i anledning av motionen synes därför icke erforderlig.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt uttalat och föreslagit beträffande anslagen under nionde huvudtiteln föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

I. a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 711 och I: 712 samt motionerna I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.* å riksstaten för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.,

b) lämna utan åtgärd motionen I: 711, såvitt avser visst uttalande angående medel för biologisk prövning av ogräsbekämpningsmedel;

II. till *Åtgärder för att förebygga skördeskador* å riksstaten för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Stockholm den 4 maj 1965

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR NILSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Carl Eskilsson, Hedström, Hermansson,* Magnusson, Gunnar Pettersson, Isaacson, Augustsson,* Manne Olsson och Skårman;

från andra kammaren: fru Lindskog, herrar Antby, Arweson, Eliasson i Moholm, Nilsson i Lönsboda, Elmwall, Eskilsson i Likenäs, Björk i Påarp, Jönsson i Malmö* och Dahlgren*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

1) av herrar *Hermansson, Gunnar Pettersson, Skårman, Antby, Nilsson* i Lönsboda och *Dahlgren*, vilka ansett

dels att utskottets utlåtande fr. o. m. det stycke, som börjar med »Utskottet finner», t. o. m. det stycke, som slutar med »icke erforderlig» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner — — — (lika med utskottet) — — — förevarande områden. De anslagshöjningar, som för nästa budgetår föreslagits för ändamålet, är därför i och för sig att hälsa med tillfredsställelse. Enligt utskottets mening är de föreslagna höjningarna emellertid alldeles för små. Behov av ökade resurser föreligger inom alla områden. Särskilt angeläget synes det vara att ökade resurser ställs till förfogande för forskningen på jordbrukets område. Därvid är det inte minst kravet på ökad kunskap om de s. k. biocidernas verkningar som gör sig gällande. Främjandet av forskning på trädgårdsodlingens område kräver också mera pengar än departementschefen föreslår. Vad gäller biocidforskningen har naturresursutredningen förordat en mycket kraftig uppräknig av medlen härför. Departementschefen förordar nästan en tredubbling av anslaget. Sett i absoluta tal är emellertid en uppräknig till 700 000 kr. inte tillräcklig. Ett större anslag är desto mer befogat som denna forskning torde vara av temporär natur — naturresursutredningen avråder från att fasta tjänster inrättas.

Även inom jordbruksforskningen är behovet av dyrbar teknisk apparatur för att bedriva en effektiv forskning påtagligt. Utskottet finner sig sålunda böra tillstyrka de i motionerna I: 712 samt I: 713 och II: 835 framförda förslagen om uppräknig av anslaget till främjande av forskning på jordbrukets område m. m. med 500 000 kr. utöver vad departementschefen föreslagit.

Vad gäller — — — (lika med utskottet) — — — ifrågavarande ändamål. Någon ytterligare åtgärd i anledning av motionen synes därför icke erforderlig.»

dels ock att utskottets hemställan under I a) bort ha följande lydelse:

»I. a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen I: 711 ävensom med bifall till motionerna I: 712, I: 713 och II: 835, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.* å riksstaten för budgetåret 1965/66 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.»

2) av herr *Elmwall*.